

K?sa Süreli Bili?sel Terapiye Uygunluk Ölçe?i

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2026). *K?sa Süreli Bili?sel Terapiye Uygunluk Ölçe?i*. Turkish Psychological Scales. Retrieved from <https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=24769>

Özet

K?sa Süreli Bili?sel Terapiye Uygunluk Ölçe?i (B?LTER-U), bireylerin Bili?sel Terapi sürecine ne ölçüde uygun oldu?unu de?erlendirmek amacıyla uyarlanm?? bir ölçüm aracıdır. Bu ölçek, özellikle k?sa süreli tedavi formatı?nın gerektirdi?i hasta özelliklerini ve hazır bulunu?luk düzeylerini belirlemeyi hedefler. Ölçek, hastanın tedaviye yönelik motivasyonunu, sorumluluk alma e?ilimini ve terapi modeliyle uyum potansiyelini de?erlendiren 10 temel boyuttan olumaktadır. B?LTER-U'nun geli?tirilmesi ve psikometrik özelliklerinin incelenmesine yönelik ön çalı?ma, Soygüt ve Dürü (2008) tarafından gerçekte?tirilmi?tir.

Bu araç, klinisyenlere, hastaların k?sa süreli ve yapılandırılm?? tedavi yaklaşımlarından maksimum fayda sağlayıp sağlayamayacakları konusunda önemli prognostik bilgiler sunarak, tedavi planlamasına yardımcı olmay? amaçlamaktadır. Ölçek, terapötik sürecin başarı?ını etkileyen kritik faktörleri nicel olarak ölçme imkanı sunar.

Anahtar Kelimeler

Bili?sel Terapi, Uygunluk, B?LTER-U, Psikoterapi, K?sa Süreli Terapi, Klinik De?erlendirme, Psikometrik Özellikler, Terapötik ?ttifak.

Yazarlar

Gonca Soygüt, Çi?dem Dürü.

Amaç

K?sa Süreli Bili?sel Terapiye Uygunluk Ölçe?i'nin (B?LTER-U) temel amacı, danışanların k?sa süreli bili?sel terapi formatına ne kadar yatkın veya uygun oldu?unu ölçmektir. Bili?sel terapi, yapılandırılm?? ve hedefe yönelik bir yaklaşımdır ve danışan özellikleri (örneğin, içgörü kapasitesi, de?i?im motivasyonu) tedavi başarı?sı için hayati önem taşır. Bu ölçek, bu kritik uygunluk faktörlerini sistematik bir şekilde de?erlendirir.

Ölçek, terapistlerin tedavi başlangıcında danışan hakkında daha kesin yargılara varmasına ve tedavi süresini, yoğunluğunu veya hedeflerini danışanın bireysel özelliklerine göre ayarlamasına olanak tanır. Böylece, tedavi kaynaklarının etkin kullanımı ve danışan memnuniyetinin artırılması hedeflenir.

Yapı

B?LTER-U, k?sa süreli bili?sel terapinin etkinli?ini do?rudan etkileyen 10 farklı boyutu ölçmek üzere yapılandırılm??tır. Bu boyutlar, danışanın bili?sel süreçlerine erişiminden duygusal

farklıdır ve terapiye olan genel bakış açısına kadar geniş bir yelpazeyi kapsar. Ölçeğin çok boyutlu yapısı, danışanın uygunluğunu tek bir puan yerine, tedavi başarısını öngören spesifik alanlarda derinlemesine analiz etme imkanı sunar.

Ölçülen yapılar arasında, danışanın kendi otomatik düşüncelere ulaşma yeteneği, terapist ile kurabileceği ittifak potansiyeli ve sorunun kronikliği gibi hem içsel hem de durumsal faktörler bulunmaktadır. Bu 10 boyutun her biri, bilişsel modelin gerektirdiği işbirliği ve içgörü seviyesini değerlendirmek için tasarlanmıştır.

Geçerlik

Kısa Süreli Bilişsel Terapiye Uygunluk Ölçeği'nin geçerlik çalışmaları na ilişkin detaylar, ölçeğin Türkiye adaptasyonunu konu alan ön çalışmada (Soygüt ve Dürü, 2008) sunulmuştur. Bu çalışmada, ölçeğin hedeflediği yapıyı ne derece doğru ölçtüğünü belirlemeye yönelik ilk adımlar olmaktadır.

Ön çalışmada, ölçeğin yapı geçerliği ve ilgili diğer geçerlik türlerinin incelenmesi yoluyla, BÖLTER-U'nun kısa süreli bilişsel terapiye uygunluğu değerlendirilmede geçerli bir araç olup olmadığının araştırılmıştır. Detaylı geçerlik katsayıları ve istatistiksel bulgular için ilgili akademik kaynağın incelenmesi gerekmektedir.

Güvenirlilik

BÖLTER-U'nun güvenirlik analizleri, Soygüt ve Dürü (2008) tarafından gerçekleştirilen ön çalışmanın bir parçasıdır. Güvenirlik, ölçüm aracının tutarlılığını ve kararlılığını gösterir. Ölçeğin farklı zamanlarda veya farklı uygulayıcılar tarafından uygulandığında benzer sonuçlar verme yeteneği bu ön çalışmada incelenmiştir.

Güvenirlik analizleri, ölçeğin klinik uygulamalarda ne kadar güvenilir tahminler yapabileceğini ortaya koyar. Özellikle, ölçeğin iç tutarlılık katsayıları (örneğin, Cronbach Alfa değeri) bu ön çalışmada hesaplanmıştır olup, ölçeğin 10 alt boyutunun tutarlılık seviyeleri ayrı ayrı rapor edilmiştir.

Faktör Analizi

Kısa Süreli Bilişsel Terapiye Uygunluk Ölçeği'nin faktör yapısı, 10 farklı boyuttan oluşmaktadır. Bu boyutlar, ölçeğin kuramsal temelini oluşturan ve danışanın uygunluğunu belirleyen temel faktörlerdir. Faktör analizi, ölçeğin maddelerinin hangi temel psikolojik yapıları temsil ettiğini ortaya koyarak, ölçeğin yapısal geçerliğini destekler.

BÖLTER-U'nun 10 boyutu şunlardır: Otomatik Düşüncelere Ulaşılabilirlik, Duygular Fark

Edebilme ve Ayırt edebilme, Değerimde Kişisel Sorumluluk Alma, Bilişsel Modelin Mantığına Uygunluk, İttifak Potansiyeli (Oturma Çi Kanıtlar), İttifak Potansiyeli (Oturma Dışı Kanıtlar), Sorunun Kroniklik Düzeyi, Güvenlik İlemleri, Odaklanma ve Hastanın Psikoterapiye Dair İyimserli/Kötümserli. Bu faktörler, danışanın bilişsel terapiye adaptasyonunu çok yönlü olarak değerlendirme imkanı sunar.

Ölçüm Aracı

Test Type: Uyarlama (Adaptation)

Format: 10 boyutlu, klinisyen tarafından puanlanan değerlendirme ölçeği.

Language Available: Türkçe.

Population Group: Yetişkin danışanlar.

Age Group: Belirtilmemiş (Genellikle yetişkin klinik popülasyon).

Population Details: Psikoterapiye başvuran bireyler.

Test Methodology: Ölçek, terapist tarafından danışanın oturma sırasındaki davranışlar ve terapiye yönelik tutumlar gözlemlenerek, 10'lu puanlama sistemi (0, 0.5, 1, 1.5, 2, 2.5, 3, 3.5, 4, 4.5, 5) kullanılarak doldurulur. Bu derecelendirme, uygunluk düzeyinin hassas bir şekilde belirlenmesini sağlar.

Anahtar Kelimeler

BİLTER-U, Bilişsel Terapi Uygunluğu, Danışan Özellikleri, Terapötik Hazırlık, Otomatik Düşünceler, Değerim Sorumluluğu.

Yazarlar

Author ORCID Identifier: Belirtilmemiş.

Affiliation Email addresses: goncab@hacettepe.edu.tr (Sorumlu Yazar Gonca Soygüt).

Correspondence Address: Hacettepe Üniversitesi (Öncül çalışma dönemindeki adres).

İzinler, Ücret ve Test Yılı

Ölçeğin adaptasyon çalışması 2008 yılında yayınlanmıştır. Ölçeğin ticari kullanımı, ücretlendirilmesi ve resmi izinleri için sorumlu yazar Gonca Soygüt ile iletişime geçilmesi gerekmektedir. Ölçek, akademik bir dergide yayımlanmış olup, referans gösterilerek bilimsel

çalışmalarında kullanılabilir.

Kaynakça

Soygüt, G. ve Dürü, Ç. (2008). Kısa Süreli Bilişsel Terapiye Uygunluk Ölçeği'nin (BÖLTER-U) psikometrik özelliklerinin incelenmesine ilişkin bir ön çalışma. *Türk Psikoloji Yazılar Dergisi*, 11(21), 54-62.

Makalenin orijinal PDF bağlantısı burada bulunmaktadır: turkpsikolojiyazilari.com.

Ölçeğin orijinal PDF dokümanı ise buradan indirilebilir: kisa-sureli-bilissel-terapiye-uygunluk-olcegi-toad.pdf.

Kısa Süreli Bilişsel Terapiye Uygunluk Ölçeği Maddeleri

IMPORTANT: The following scale items must be preserved in their original language and must not be changed in any way.

Otomatik Düüncelere Ulaılabilirlik
Duyguları Fark Edebilme Ve Ayırt edebilme
Değiminde Kişisel Sorumluluk Alma
Bilişsel Modelin Mantıına Uygunluk
İttifak Potansiyeli (Oturum İçi Kanıtlar)
İttifak Potansiyeli (Oturum Dışı Kanıtlar)
Sorunun Kroniklik Düzeyi
Güvenlik İlemleri
Odaklanma
Hastanın Psikoterapiye Dair İyimserlii/Kötümserlii